

HISTORIAS **DE** RESILIENCIA

PARA NIÑAS Y MUJERES MIGRANTAS, DESPLAZADAS REFUGIADAS Y SOLICITANTES DE PROTECCIÓN INTERNACIONAL

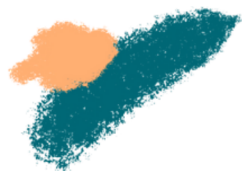

#25N

Entwodiksyon

"Istwa rezilyans pou ti fi ak fanm migran yo - Palenque, li enspire pa travay ke kòlèg ki soti nan " La 72, Hogar-Refugio para Personas Migrantes ". Nan pati kont sa a nou te chèche reprezante istwa fanm ki te rive nan abri "Casa del Caminante Jtatic Samuel Ruiz" nan Palenque, Chiapas, kèk ladan yo te enspire nan dezi li yo poul te rive nan "lòt bò a" ak lòt moun ki te reve lapè ke yo pa t jwenn nan peyi yo. Nan chak penti yo te kapab rekonèt tèt yo kòm fanm ki rezistan, yo konekte ak orijin yo, yo rekonèt chemen yo fè epi yo kreye espas kote yo ka bliye enkyetid yo pou yon ti moman. Pou chak fanm ki te prete nou tan yo pou kolabore sou antoloji sa a e ki te louvri yon chapit nan lavi li, nou remèsye yo. Menm jan an tou, nan "Casa del Caminante" pou espas y oba nou ak pòt yo louvri pou nou. Nan edisyon sa a nou vle sonje epi dedye chak fanm ki te pase nan "Casa del Caminante" a, ki te koute nou, konekte, aprann ak nou, anseye ak nou, ki enspire batay chak jou sa a pou kontinye defann dwa moun ki an mouvman yo, epi ki kite mak yo.

El mensaje de estos textos es muy claro:
nosotras, **las mujeres**, escribimos la historia.

Casa del Caminante

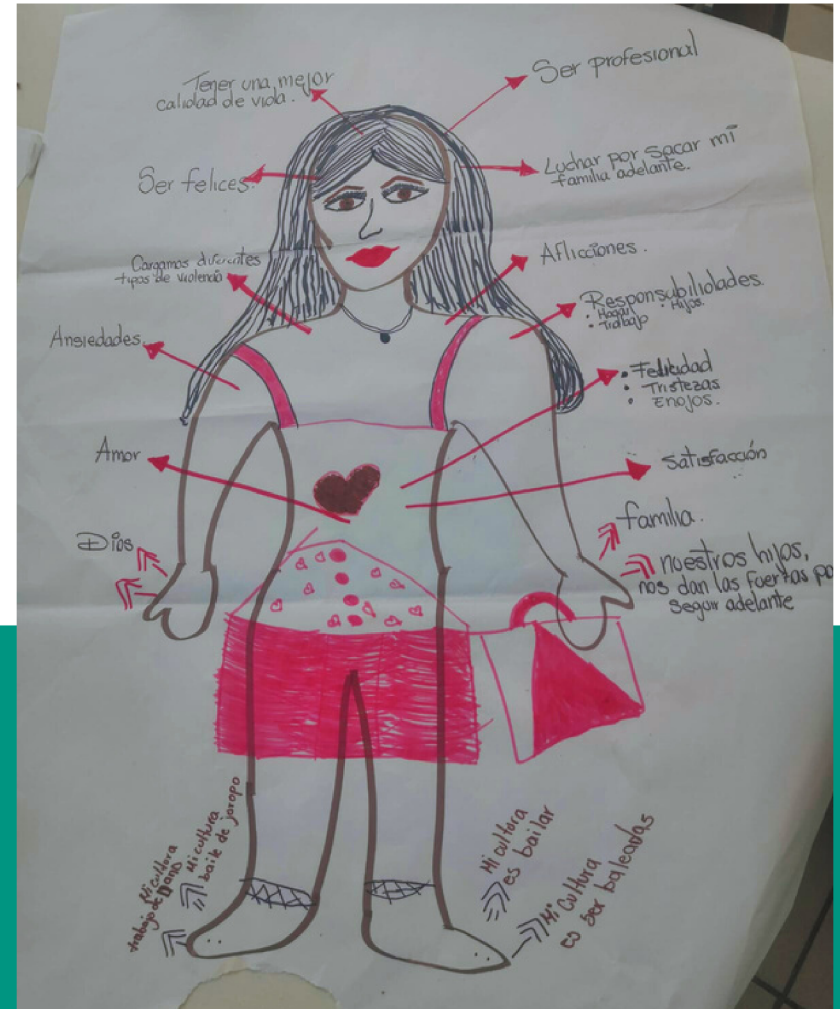

Nan AeA, nou pran angajman pou nou kreye espas ki an sekirite pou fanm, ki sèvi pou aprantisaj ak ekspresyon yo. Nan "Casa del Caminante" ki se yon sant refij de pasaj, plis pase 100 moun konn vini chak mwa, ak anpil bagay pou pale ak soulaje yo nan difikilte vwayaj la. Kidonk chak jou nou kreye sèk/espas medam yo kote yo ka pataje eksperyans yo, santiman yo, ki ba nou posiblite pou nou konnen yo, detekte bezwen yo epi tande yo. Se kolaboratè Joselyn Lara ki bay mouvman sèk/espas fanm yo bourad, kote yo travay divès sijè ki ka ede yo nan sejou yo nan Meksik oswa sou trajè migratwa yo. Nan pwochen seksyon sa a nou pataje vizaj lòt fanm ki deside pentire figi yo, men kenbe istwa prive yo, anplis yon katograf feminen kote plizyè fanm kaptire rasin yo, panse ak rèv yo.

Inspiración

Sa nan nou ki ale yo - Ilka Oliva

Sa nan nou ki ale yo - Ilka Oliva
 Sa nan nou ki travèse plis pase yon liy imajinè
 Sa nan nou ki vole plis pase yon kloti
 Sa nan nou ki sote plis pase mi envizib
 Sa nan nou ki te soti tankou gwoup zwazo nan otòn ke yo egzile.
 Avèk zèl zwazo migratè ki envante
 Menm jan ak flè prentan yo ba nou
 Nou menm, sa ki absan yo, moun ki gen po blese
 Sa ki gen zòn jenital yo vyole ak domaje
 Nou menm, nou menm, nou menm
 ke nan yon moman se te nou
 ki pral vin nou menm

Katograf feminen, rèv, santiman, kwayans, fòs ak rasin yo. onekte ak pataje ak lòt fanm.

“Chemen lavi mwen”

An 2007, yon ti fi yo rele Crisly te fèt nan Choluteca, Ondiras. Pandan tan an ap pase, ti fi a te grandi, li te gen 4 an epi fanmi li te oblije deplase al viv nan kapital Honduras, ti fi a ak fanmi l te viv anpil advèsite ak anpil danje. Aprè yo te tounen Choluteca, ane yo pase epi Crisly te vin gen 15 ane, li te gen yon fanmi kontan, li te gen anpil zanmi, li te trè sosyabl epi tout moun te renmenl, li te gen yon fanmi kontan ak lanmou tout moun, men answit move bagay vin rive ki koz yo te oblije emigre, se te yon chemen difisil, yo te soufri anpil, li te tris paske li te kite tout vi li Ondiras, zanmi li yo, fanmi li. Lavi migran difisil, yo te pase anpil jou ap dòmi nan lari a, men yo te rive nan yon abri, kote yo te trè byen resevwa yo.

Crisly se yon moun ki adapte ak tout kalite sitiyaasyon, li se yon moun ki gen rèv epi ki janti, men pou li, sa ki pi difisil la se te kite tout sa li te renmen ak moun li te renmen yo. Li espere yon jou poul wè yo ankò, reyalize rèv li epi kapab rive nan destinasyon li.

C.Y.C.L. Ondiras - 15 ane

CYCL

“Yareli”

An 2018, yon ti fi aplike ki tap viv yon trè bèl vi, li te renmen etidye, men akòz kèk rezon pèsònèl li te oblije sispann etidye, tout bagay te vin chanje pou li, li te santir trè mal, paske etid te trè enpòtan pou li, men li pat gen okenn lòt chwa. Li te gen 3 pitit ki te fè lajwa li retounen, men malgre sa li te toujou vle pwogrese epi bay pitit li yo yon bèl vi, epi yon jou tout bagay te vin dekontwole, lavi li te tounen yon dezaz e li te vle kite peyi li pou bay pitit li yo yon lavi miyò. Nan non Bondye Amen... Men bagay yo pat rive jan li te panse a, li te oblije soufri anpil sou wout la. Tout soufrans li menm ak pitit li yo te sibi yo, tout bagay sa yo te chanje pou li Amen.

Y. L. Ondiras, 25 ane

“Istwa Yorleni Peréz”

Se te yon fwa te gen yon ti fi ki te fèt Ondiras, li te gen paran li e li te grandi ak frè li yo, nou te toujou yon fanmi trè ini, ane yo te pase, men yon trajedi te rive, yo te touye frè li a, se te yon bagay ki tris anpil. Aprè sa a, nou te oblije kite kay nou an, jete tout bagay epi kouri ale. Aprè yon ane li te rankontre yo bon moun, li te vin gen pitit li yo men finalman li pat bon moun pase sa paske li tap frapel. Li te pase yon bon bout tan ap sipòte tout bagay, men gen yon jou li te pran desizyon poul elwanye li de moun sa epi pran pitit li yo poul kontinye pwogrese avèk yo, epi li komanse yon biznis vann manje, men sa pat dire lontan paske manm gang yo rive li te oblije kite peyi li ak pitit li yo pou li kontinye goumen kounye a nan peyi Meksik. Kèlkeswa sa Bondye vle, ou soufri anpil lèw wè pitit ou ap soufri, paske sa tris anpil lè ou lwen peyi w.

C.P. Ondiryèn, 30 ane

“Manman vanyan”

Yon fwa te gen yon ti fi ki te grandi sèlman ak manman l, li te goumen poul te fèl rive nan klas sizyèm ane. Apre sa, li te oblije travay pou l kontinye etid li yo. A 15 an li deside jwenn yon patnè, a 16 li te fè premye pitit fi li, patnè li a maltrete yo epi frape ti bebe a, lè li wè se twòp soufrans pou ti bebe a, li deside separe de li, travay epi kontinye etid li yo. Aprè sa a li te rekonèt yon lòt konpayon li te vin gen 2 lòt pitit. Sa te mal pase pou li tou, kounye a li deside goumen pou kont li epi li deplase ale nan yon lòt vil. Li te gentan gen 10 ane depi lap viv nan vil sa lè krim avèk menas te fèl sòti lakay li. Li pran desizyon pou l emigre pou byen pitit li yo pou anyen pa rive yo. Li ap goumen pou li ale USA epi li konfyan nan Bondye ke tout bagay ap byen pase epi lap reyalize objektif li yo, fòk li yon manman brav.

K.A.F. Ondiras 31 ane.

“Chemen mache dousman”

Yon fwa te gen yon ti fi koulè po nwa (nègès), kè kontan, ki te toujou renmen danse, li te premye pami kat pitit, li te fèt nan yon kay ki gen anpil lanmou, men malgre sa rèv li yo te toujou depase limit lakay li a. Depil te tou piti li te toujou reve konnen anpil kote ak anpil moun. Depi tou piti li te gen yon lespri jistis ak libète, paske li te fè eksperyans diskriminasyon akòz koulè po li e sa te fèl fache dèske yo tap maltretel moun li renmen yo, tankou matant li ak kouzin li yo, li te toujou mande yo pou chèche kontantman yo. Youn nan rèv li se te toujou gen yon diplòm, kote li te ka ede plis moun, li tap youn nan premye fanm nan fanmi li ki tap gen privilèj sa a, kidonk li te oblije kite kay li epi ale nan yon lòt eta kote li tap pou kont li, epi li tap gen pou fè fas a plizyè defi tankou ensekirite, laperèz, relasyon vyolan ak diskriminasyon, men malgre sa li pa janm abandone rèv li epi li te rive aprann anpil bagay ke li pa tap ka fè lakay li. Aprè li fin gen diplòm etid li, li oze vizite lòt kote, li te rekonèt anpil moun ak fanm ki te enspirel epi motivel pou travay ak lòt fanm, sa ki vin bal plis anvi ak enspirel kontinye chèche jistis ak libète. Li gen anpil lòt rèv, li kontinye danse, pentire, rele kont enjistis ak anpil lajwa pou bati yon bagay nouvo.

J.L. Meksik, 26 ane

“Kontinye pwogrese”

An 1989, yon ti fi yo te rele Flor te fèt, li te viv kat premye ane li yo ak grann li, aprè sa li te oblije separe ak grann li pou li te retounen viv ak paran li. Aprè sa a, li te grandi nan yon vi plen mizè ak kat frèl yo sa ki te fòsel vann benyè pou ede fanmil .Li grandi epi li rekonèt maril, li fè de pitit, li te gen sipò maril .Li te edel ak etid li yo, malgre li te gen pitit li yo, anyen pat anpechel ditou.Avèk sakrifis, li te gradye nan BTP nan enfòmasyon e li te jwenn yon bon travay e li te gen yon kalite lavi trè diferan de sa li te genyen lè li te timoun, yon lavi plen kontanman ansanm ak fanmi li ak moun li renmen yo, pa gen anyen ki enposib toutotan ou fè efò, paske Flor te toujou vle etidye men fanmi li pat janm sipòtel men kèlkeswa jan sa te ye li te pwogrese.

A.L., Ondiras, 34 ane

“Fanm vanyan”

Sa se yon istwa ki pa reprezante menm 1% nan sa nou menm Venezyelyen yo ap viv...Tan lontan nan Venezyela, te gen yon fanm ki te rele Herminia, akòz move sitiyasyon peyi a li te oblije emigre nan Kolonbi, li te kretyèn, li te yon kwayan e li te renmen Bondye, fanm krentiv ki te pase anpil difikilte nan lavil ak. Frè li ki te nan Texas, San Antonio (Etazini) te vle èdel ak lajan pou li te ka jwenn li, motivasyon ke fanm sa te genyen se te ede manmanl ki Venezyela ki soufri maladi Alzaymè, ansanm ak fanmil, kidonk li pran valiz li plen rev epi li te komanse vwayaj nan forè Darien lan, ant Panama ak Kolonbi, se te yon vwayaj terib anpil. Dòmi nan mitan forè a, bri bèt yo nan fènwa nan mitan lannwit lan epi li priye, li te oblije kontinye ak pawòl Bondye a nan bouch li, li te difisil anpil pou li mache nan katye danjere yo, li sèlman te priye poul soti la, li pase vil sou vil jiskaske finalman li rive Meksik kote li te kapab kominike ak sè li a.

Aprè li te fin pase tout bagay terib yo, li te resi rive nan destinasyon li epi jwenn ak frèl nan Texas, kote, gras a Bondye paske li te sove li anba lanmò, mouri nwaye, anba vyòl, nan wè mò sou wout la, li te finalman kapab rive Texas kote lap travay kounye a epi li ka ede manmanl ki Venezyela, li fè ranje kay la epi manmanl ap jwi trètman, frèl yo gen manje ak bagay pou yo pataje ak lòt moun (dekrete)

H.R. Venezyela, 38 ane

“Yon limyè sou chemen an”

Yon fwa te gen yon ti fi ki te rele Luz, li te fèt Honduras, li te gen yon anfans trè difisil paske ni manmanl ni papal pa t pase tan ak li, li te oblije viv ak yon dam ki te adoptel kòm nyès li, se la yo vann tortilla ak bagay dous, Ti Luz se te kòm sèvant nan kay la, li te travay di e li te etidye tou, men yon jou li te decide chape anba men matant mechan li an ale chèche manmanl, malgre tout rejè yo li te decide kenbe li nan kay lan. Pandan tan an tap pase, Luz te grandi e li te rekonèt yon mesye yo rele César ki te twonpel ak anpil manti e ki te ansent li a laj de 14 ane epi li tou disparèt nan lavil epi Luz rete ak rèv li yo brize ak anpil pwoblèm, li pat gen okenn pòt sòti e manmanl te fache. te fèl kite lakay li an pandan li ansent 6 mwa.

Luz te chèche César men li pa jwenn li, li te chèche èd nan men yon zanmil ki te ba liabri pandan plizyè mwa. Aprè li akouche pitit li a, li relel Angelo, rezon ki fè manman Luz mandel pou retounen lakay la pou ti bebe a. Li te oblije travay pou li bay ti Angelo lèt ak kouchèt.

Aprè yon tan li te vin renmen ankò ak yon lòt ti gason ki te rele Luis, Angelo te gentan gen 5 ane, Luis te gen 17 ane. Luis ak Luz te damou anpil, yo te gen yon relasyon senk ane ak yon pitit fi, Fernanda. Lè ti bebe a te fèt tout bagay te bèl, koulè woz, men yon jou nan mitan lannwit, Luz te resevwa pi move nouvèl nan lavil kote yo te dil ke yo te touye patnè li a, li te soufri anpil.

Sa te difisil pou li te retabli de chòk ki te pase a, li te rive fè sa aprè 1 an, li te rekipere de chòk li te sibi a epi li te decide antreprann yon vwayaj pou Etazini pou ka simonte tan pase yo, men li pat konnen sil tap kwaze ak Kipidon sou chemen li, li te rankontre ak moun ki ta pral moun vi li a, li te rekonèt David, yon ti gason ki te trè atiran fizikman e ki te pi bon nan fason li panse, aprè twa mwa li te vin ansent ankò e li te gen yon bèl ti fi yo te bay non Jesslyn e yo te decide fèl Meksik, se te pi bon bagay ki te rivel.

Luz pat gen yon lavi koulè woz, men David te yon travayè e li te responsab anvè lòt moun, Luz te viv yon vi diferan men kounye a, li kontan lap tann yon lòt ti bebe, refij nan peyi Meksik ak yon lavi miyò pou li ak fanmi li.

Ondiras

“Rezilyan”

MMarlany fèt nan yon fanmi kote li te gen 10 frè ak sè, aprè sa li marye e li vin gen twa pitit, kounye a li se yon manman selibatè, li gen anpil bagay poul rakonte, li leve pitit li yo pou kont li, li souffri anpil poul leve pitit li yo, rive isit la nan Meksik epi kontinye pwogrese poul bay pitit li yo yon pi bon avni epi kontinye chemen an ansanm ak yo. Gras ak Bondye Marlany ap ka kontinye pwogrese jan li te toujou fèl la, travay ansanm ak pitit li yo ki se sipò li epi li pral kontinye sipòte yo tou ak paran li yo ki pa gen kay e li te pwomèt poul ba yo youn.

M.L. Ondiras, 46 ane

“Katherine”

Yon fwa te gen yon ti fi ki te rele Katherine, li te gen yon rèv, se te poul yon dekoratè pwofesyonèl yon fason pou pote lajwa pou timoun ak granmoun, li te gen twa timoun, de fi ak yon ti gason, li te yon manman sèl ke tout sa li te vle se te pwoteje ak bay pitit li yo tout bon bagay yo. Li kòmanse rèv li a nan fè sa li plis renmen an, li komanse kòm clown, fè kè timoun yo kontan, aprè li kòmanse ak dekorasyon, aranjman flè natirèl, blad, fè anpil atizana, li ouvri yon paj Facebook, sa te kòmanse mache trè byen, li te lwe yon bèl kay, te achte manje pou pitit li yo, e li te menm kòmanse sipòte moun ki te nan plis nesesite yo.

Men answit anpil move moun te kòmanse vin deranjel, mandel kòb, yo mandel gwo sòm kòb, Katherine pat ka peye e yo te kòmanse menasèl, dil yap pran pitit li yo, pi gwo trezò li, Katherine pat konn sa pou li te te fè paske menas yo te vin pi fò chak jou.

Kidonk li deside kite peyil, li te moun Ondiras, depatman Cortes, apèn gen 27 ane, ansanm ak twa pitit li yo, li kouri met kòl deyò al chèche pwoteksyon pou pitit li yo. Ak 3 mil lempiras nan valiz li deside fè yon vwayaj san li pa konnen sak tap tan li...

Li rive Gwatemala, li te gen pwoblèm, lapolis pat kitel pase, men li te ka wè benediksyon ak pwoteksyon Bondye paske menm polis yo te edel kontinye, li te rankontre bon moun, zanj ke Bondye te voye edel. Li te rive travèse Gwatemala epi rive Meksik. Meksik li te jwenn plizyè bon moun ki te fè menm trajè avèl, 2 venezyelyen, 1 nikaragweyen ak 3 Ondiryan, yo te edel pote pitit li yo, Katherine ak timoun yo te nan lari epi yo rete pou pwoteje yo.

Pitit li yo pat dòmi, yo mache pandan 4 jou e sou wout la li rankontre moun ki tap mandel fè yo kado pitit li yo, lòt moun te konn dil "map achte yo nan men ou", Katherine te pè sou wout la li deside kontinye avanse epi mande èd nan yonabri nan Palenque kote yo byen trete epi ba yo èd nan mezi posib. Nou swete ke rèv Katherine lan reyalize pou li kapab rive nan zòn nò a epi kontinye fè sa li te renmen fè a.

K.V. Ondiras, 27 ane

Sèk/Espas fanm yo

"Aktivite sa a se Ayuda en Acción de México gras ak kolaboratè li yo, Laura Bautista ak Rocío Santos, sou demann Saira Durán, kowòdonatris Atansyon a Gwoup ki nan Sitiyasyon Vilnerab nan "La 72, Hogar-Refugio para Personas Migrantes" ki pwomosyonel nan objektif pou itilizatè yo ka entegre yo pi byen. Erezman, fanm yo te gentan pran diskou a ak espas la pou yo; Yo te jwenn moun tande yo, detant, akonpayman ak kreyativite. Nan pwochen liy sa yo, nou pataje siyifikasyon yo bay aktivite sa a nan lavi yo chak jou.

Reflexión

"Se te trè espesyal pou tande lòt fanm kap eksprime emosyon yo, sa bèl anpill lè yo tandew epi lè ou konn tande tou..."

"Ou santi kè ou an pè, lè ou pale sou lide ou ak tristès ou..."

"Jodi a nou te pale de rezilyans, se jodi a mwen resi tande pawòl sa a, men se yon trè bon refleksyon paske nou pale de sa yon moun ap pase chak jou, ak anpil advèsite e ke malgre tout sa nou travèse ak simonte, nou se moun ki fò anpil... trè brav..."

Fanm, chante ak depasman

Nou menm fanm, nou te toujou egziste, men yo toujou fè silans sou patisipasyon konplike nou nan listwa imen. Ta sanble ke egzistans nou nan atizay yo limite nan bote nou sèlman, men se pa sa, nou se kreyatris tou. Nan seksyon sa a, nou prezante kèk ti moso chante sou migrasyon moun. Se pou chante fanm yo gide nou!

Peyi mwen tou rete nan dòmi, fatigue tèlman li pèdi anpil. Ki moun kap ban mwen men li? Ki moun ki pral kolekte doulè a? Ki moun ki pral ede mwen viv? Ki moun ki pral chofe mwen?

"Chante pou refijye yo" -
Mónica Molina y Paco
Damas

Mwen se yon mak nan lanmè a. Fantom nan vil la. Lavi mwen entèdi. Otorite Meksiken yo ap di nou, Ilegal! Ayisyèn, Ilegal! Boliviyèn, Ilegal! Marigwana: Ilegal
"Ilegal" - Silvana Estrada

Se konsa mwen te kontinye, fè eskal lajounen kou lannwit. Mwen travèse kat peyi nan senk jou. Kouri lantman, manje ti kras Pale ti kras epi kriye trè ba. Men mwen te rive jan tout moun ta dwe konnen
"Mwen ale" - Reymer Perdomo

Inspiración

“Victoria”

Yon lè te gen yon fi ki te gen anpil rèv, youn nan yo se te pou li te toujou gen fanmil ini, tankou pou papal te ak manmanl, li te fè anpil efò men rèv sa pat reyalize. Aprè sa, li te reve gen pwòp fanmi li nan pwochen ane yo, rèv kote pou li ta marye te vin san avni tou, li pat posib. Men, aprè sa li te vin gen pitit e li te fikse tèt li yon objektif kote poul te separe ak patnè li a malgre sitiasyon an ki te parèt ap vin konplike. Kontinye lite ak timoun li yo. Li reyisi reyalize rèv poul gen pwòp espas li ak pitit li yo pou kont li. Pitit li yo te rive nan etap adolesans, yo te vin jèn e tout bagay tap byen mache. Mechan ki nan gang yo te vin fè aparisyon yo, yo te vle kidnap youn nan pitit gason li yo. Li te rive gen kat timoun: de ti fi ak de ti gason. Pou li te ka sove youn nan timoun li yo li te oblije divize kè li an de, li te oblije emigre ak de nan yo, epi kite mwaye nan lavi li Ondiras. Ki lòt rèv li genyen? Ebyen, reyini de pati kè li yo. Li te reyisi rive nanabri sa a "La 72" kote li santi li an sekirite, men an menm tan tris, ak anpil volonte, anpil kouraj pou li pouse pou pi devan epi reyalize pwochen rèv li ; Ebyen ti fi sa a, non li se " Victoria", viktwa an kreyòl. Tankou non li di a, li pral kontinye reyalize li.

M.H.D., Ondiryen, 42 ane.

“Lanmou manman”

Yon fwa te gen yon ti fi yo te fè kado, li te grandi epi li te vin manman a 15 ane. Li te pwomèt tèt li pou li pa janm abandone oswa fè kado pitit li yo, pou li kontinye batay, kèlkeswa sak ki rive pou li wè yo kap grandi epi ba yo lanmou ke li pat janm genyen. Se te pi bon rèv pou fanm sa a. Li te rive reyalize rèv sa a. Li te vin yon bon manman, yon bon grann... pi gwo kontantman li se te reyini ansanm ak senk pitit li yo. Lè li te nan adolesans li te santi ke li pat gen moun avèl, lè li te vin fè premye pitit li a, li te vin gen yon rezon pou li viv, kèlkeswa sa ki ta pase li tap kontinye batay, li rive fè sa. Depi lè sa a kèl te kontan, li te demontre ke li kapab yon moun vanyan epi pa janm abandone pou okenn rezon.

O.M.H.P., Ondiryèn, 35 ane.

“Istwa Lohani”

Yon fwa te gen yon ti fi yo te rele Lohani, li soti Ondiras, li te gen 12 ane, li te toujou reve fonde yon fanmi ki gen kè kontan. Ane yo pase, li vin yon jenn fanm epi li deside inil ak yon moun, petèt se te moun pafè pou li a, yo te gen de ti fi, yo te trè kontan. Men, ak ane yo ki tap pase, pwoblèm ki te parèt nan maryaj yo, te lakòz yo deside emigre nan yon lòt peyi. Yo te deside vwayaje nan peyi Etazini ak de ti fi yo, yo pat panse ke sitiyasyon tap difisil konsa sou wout la. Tout bagay yo te tranquil lè yo te kite peyi yo, vwayaj pou al Gwatemala a. Aprè sa lè yo tap travèse fwontyè a li te tèlman difisil, yo te oblije mache pou apeprè sis jou pou yo rive Meksik. Li te tèlman difisil paske pandan plizyè jou yo te domi nan raje, yo te oblije mache nan mitan lannwit, apa de sa, lajan ak manje yo te pote fini, prèske san fòs yo finalman rive Meksik nan yon kay pou migran yo rele "La 72".

E.M.T.Z, Ondiryèn, 28 ane.

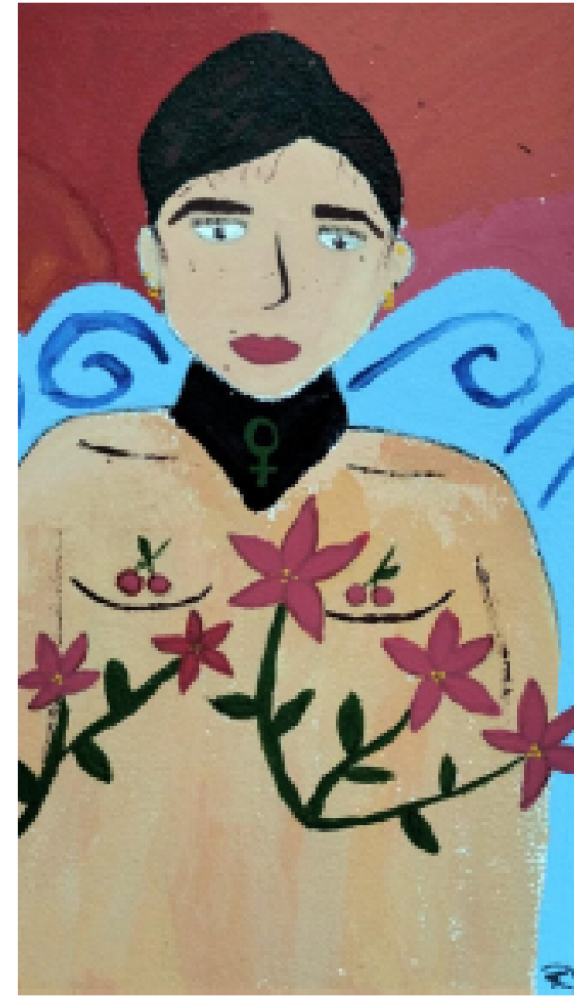
“Libète”

Yon fwa te gen yon ti fi Tabasco ki te elve pa fanm vanyan epi ki travay di, mesye nan fanmi li yo pat travay di ke yo; Yo te oblije fè manje pou yo, lave rad yo, detanzantan yo te konn ede nan repare kèk bagay. Sa te parèt etranj pou ti fi sa ap tandè yo di li ke fanm yo gen obligasyon pou yo vin manman, pou yo konnen ki jan yo abiye alamòd, pou yo pa di betiz, yo dwe soumèt yo, pandan ke fanm li yo te yon enspirasyon... "Aprann kwit manje pou m ka marye?" "jamè!" li te panse. Te gen yon ti fanm nan li ki te di li ke fanm yo merite plis. Restriksyon sou libèl te vin pi vizib epi te konn anmèdel lè li te antre nan adolesans li. Pou papal sa te pi enpòtan konsève onè li nan entèdil fè zanmi, sòti, konn mond deyò a. Kay li pat yon kote ki an sekirite ankò, chak jou li te santil plis nan yon kalòj. A 19 ane li te deside sove, nan yon maten byen fre mwa novanm, youn nan maten ke peyi li prèske pa genyen. Li te kriye, men sa te vle di ke lakay li a pat 4 mi li te konnen depi li te timoun yo e ke lanmou pa ka kontwole. A 26 ane li te santil brize pa andedan, met fen ak yon relasyon ki te dire lontan te aprann li ke se pa sèlman kou yo ki fè mal, ke ideyalize ak minimize tèt ou, pa yon admirasyon otantik, li te dekouvri ke kò li te sispann pou li, ke li te pou lòt pati sa a ki san respè pou "NON" an, e sa te pi douloure, konnen ke li te parèt etranje nan sa ki te toujou pou li.

Li te pwoche bò kote medam li yo ankò: manman, grann, sè, matant, zanmi li yo ak yon sikològ, li te rakonte yo tout bagay li te kenbe an silans pandan plizyè ane, li te santil kouvri ak sipòte pa fanm li yo. Li te konprann ke nou menm fanm nou dwe goumen pou sa nou merite: respè, diyite ak tandrès. Kòman nou dwe kontinye goumen an? Wi fòk nou goumen toujou, se pou sa nou merite rele tèt nou feminis, nou nonmen fanm yo.

Se konsa, ti fi sa a ki soti Tabasco, kounye a ki granmoun, te deside ke, si li te oblije goumen, li tap fè sa ak fanm epi pou fanm yo, ke, si li te oblije kite kay li ak chat li yo epi konfò li yo pou yon ti tan, sa pa pwoblèm. Batay la ak rèv li pou fanm yo imigre, travay, renmen ak deside ak libète yo merite a ap kontinye.

R.S.D, Meksiken, 28 ane

“Fanm konbatant ak vanyan”

Yon fwa te gen yon ti fi ki te gen sèlman 15 ane ki te rete lakay granparan li, li tap etidye epi travay. Yon jou li te rankontre yon jenn gason, yo te kòmanse fè konesans youn ak lòt, yo te vin renmen epi nan mwens ke yon ane li te vin ansent premye pitit li. Li pat gen yon bon vi, li pat yon bon papa, paske li te blesel ak pawòl li yo, fèl santil enferyè pasel epi lòt fanm. Jenn fi a te toujou la pou pitit li an, aprè 4 ane li vin ansent dezyèm pitit li. Li kontinye ak menm bagay la, li te twonpel ak yon manb nan fanmil ki te kouzin li. Li deside kitel, sispann kenbe pou li. Aprè sa, li te rekonèt yon moun trè espesyal, amoure epi galan. Li deside pran yon chans ak moun sa, li te gen twazyèm pitit li avèl, yo te kontan anpil lakay yo, goumen pou avanse ansanm. Aprè dezan, yo deside fè yon dènye pitit, ki se sèl pitit fi yo; sa ki te fè manmanl, papal ak frèl kontan anpil.

Kounye a fanmi sa a grandi, ki fòmè pa yon gwoup 6 moun, ki pran swen youn ak lòt epi pwoteje tèt yo kont nenpòt ki doulè, kèlkeswa jan li ta difisil la. Sa gen kat ane, moun sa a li te deside pran yon chans avèk li a pwopozel maryaj, li te aksepte epi yo te marye. Lavi yo te kontinye ak bon epi move sitiyasyon, men ansanm epi pi fò pase jan yo te ye anvan. Sa gen de mwa yo te deside kite peyi yo ale Meksik, yo reyisi rive, yo ansanm kòm toujou, avèk èd avoka, sikològ ak anpil moun ki te sipòte yo san kondisyon. Kounye a yo nan pwosesis papye yo pou yo ka rive nan destinasyon yo, yon lavi miyò, lwen de anpil move moun. Li santi ke lap reyalizel ak tout èd yo ba li yo.

S.M.C., Ondiryèn, 29 ane.

“Nanm dife”

Se te yon fwa, yon fi ki te rele Alma, lè li te gen 17 ane, li te tonbe damou, li te ale ak ti gason sa al viv kay manmanl, dam sa te trè bon moun avèl, li te tretel tankou pitit fi li. Relasyon sa te dire 7 ane, yo te gen yon pitit, li te separe ak moun sa. Alma te ale ak ti bebe li nan yon vwayaj Ozetazini e nan peyi sa sa pat byen pase pou li. Lè li te rive li te souffri anpil li te rekonèt yon gason, yo fòme yon koup, li vin ansent. Mesye sa a te kòmanse frapel pandan li ansent ak timoun li tap pote a. Li te fè pitit la, men li tap pase yon move moman ak mesye sa a: li te alkolik epi li te konn bat yo twa, jiskaske yon jou Imigrasyon te aretel epi metel nan prizon. Pitit li yo te rete pou kont yo, li te kriye anpil nan prizon an, li te priye Bondye poul sòti al wè pitit li yo. Aprè sis mwa li sòti. Mesye a t'ap tann li; men li te kontinye ap bat li epi bwè alkòl. Yon jou, yo te aretel, e li te resi libere de mesye sa, li te resi ouvri jel, wè ke se pa vi sa li te vle. Jou Imigrasyon ta pral depòtel la te rive, yo voye li nan peyi li, Ondiras, li te ale yon 28 mas. Yon lòt soufrans te kòmanse pou li ak pitit li yo paske li pat gen travay e yo pat vle bali travay paske li pat yon pwofesyonèl, men li te reyisi leve pitit li yo pandan tout tan sa. Yon 18 me 2012, li te rekonèt patnè aktyèl li a. Li te yon ekselan patnè ak yon ekselan papa twa pitit li yo. Yo se konplis pafè yo: twa timoun yo, patnè li a, yon neve ki fè pati fanmi an ke yo renmen anpil, ak li.

B.J.H.J, Ondiriyèn, 42 ane.

“Fen an se yon kòmansman”

Yon fwa te gen yon jenn fi ki soti nan vil la ki, malgrel tap viv nan konfò, te nan yon eta vijilans ak gwo melankoli. Li pat konprann poukisa li te kontinye santil konsa malgre li te gen opòtinite pou li pran plezil, jiskaske yon jou li aksepte ke li pat gen kay, oswa se konsa li te wè sa. Solitud ak mank konpreyansyon nan anviwònman li te lakòz santiman sa. Rann li kont de sa te douloure pandan lontan, e li te viv nan konfò tristès sa pandan lontan tou, jiskaske yon jou li te vin konprann ke bagay yo pa tap chanje si li te rete imobil ap tann lanmò, paske li pa tap vini kounya. Li decide konnen mond lan, sòti nan lari gwo vil sa a ki te konn ap entimide li an, gade lòt vizaj san li pa oblije imajine sitiyasyon katastwofik. Plis tan tap pase se plis li tap fè bagay li renmen, li te rekonèt nouvo moun e li te ouvè tout kò li, li te santil pi kalm. Sepandan, yon jou melankoli te atakel ankò e li te gen sendwòm enpostè, santiman sa a ki fè ou santi ou echwe nan tout sa wap fè epi fèw kwè ke anyen pa chanje pou ou oswa pa avanse ase. Lè li remake santiman sa yo, ak yon gwo enpilsyon li decide kite vil sa, kay sa a ak tout woutin yo. Li te eseye tout bagay deja sof viv yon lòt kote, se konsa, malgre perèz ak anpil ensètitud epi kòmanse ankò, li te decide avantirel.

Pandan vwayaj sa a, nan nouvo kote sa, ak nouvo moun sa yo, li te dekouvri nouvo bagay lakay li; vèsyon li menm ke li tap travay sou li nan moman an te fèl wè tout bagay diferan. Adaptasyon te difisil, men li te reyalize ke li pat douloure ke sa, jou ka viv san tristès! Menmsi li pat alèz menm jan li te ye anvan an, li te kontan fè bagay pou tèt li, li te akonpaye e sa pat deranjel, o kontrè reyalite, sa te rekonfòtel e li te renmen sa. Finalman, kòm se te yon opòtinite pou kèk mwa, li te konnen ke li dwe retounen lakay li, nan vil li, men kounye a li te sèten ke yon jou li te kite kay sa a. Lè li te retounen an li te deja grandi li te santi ansyen mond sa te twò piti pou li e tout bagay tap diferan ... Li te pi renmen nouvo istwa li an.

L.A.S.O., Meksikèn, 25 ane.

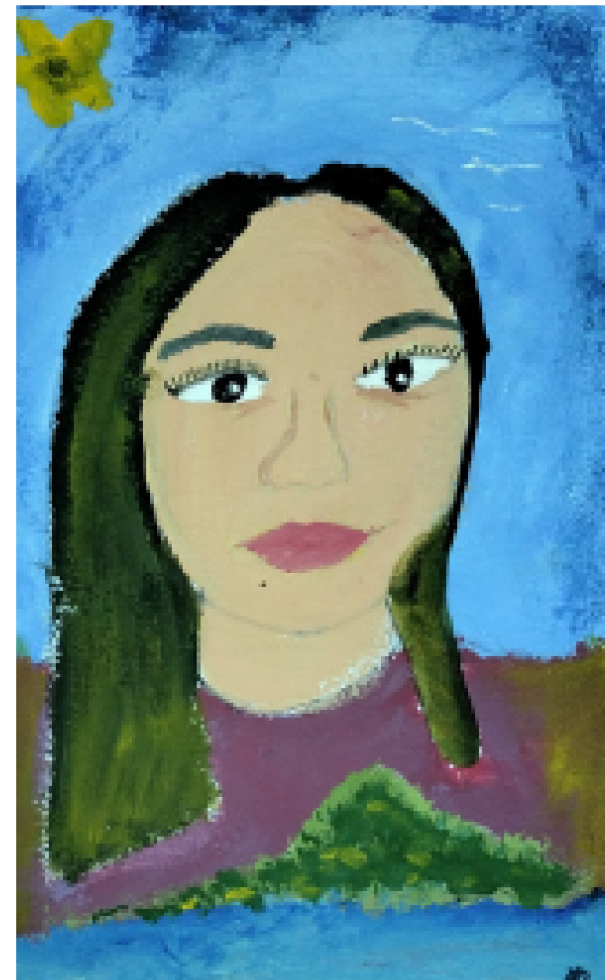
“Pitit fi tè a”

Yon fwa, te gen yon ti fi ki te sòti nan eta Hidalgo ki te renmen lè li ak fanmil, pase bon moman ak manmanl, sèl, grann li ak granpèl. Li te toujou yon vizyonè e li te renmen koute istwa granpèl te konn li pou li, nan yo li te dekouvri gou li pou eksplòre lòt lide, lòt lespri, lòt vi. Li te grandi epi li santrel nan etid sikoloji. Li te konnen ke moun yo vo pi plis pase sa yo konn di oswa sa yo konn wè, nou gen santiman tou. Li tèlman renmen lanati, vwayaj, fanmil, yon jou li deside emigre, sispann viv nan lespri li, eksplòre epi koute kòl... mete kò a nan lavi li. Se konsa, li te kòmanse fè plezi vwayaje mòd vi pal, itilize "don" li yo ak konesans yo pou li eksplòre nanm moun yo. Li te renmen sa, koute istwa yo tankou sa granpè li te rakontel yo, men se nan vwa lòt moun yo, sa te bèl anpil, men te gen anpil tristès tou ... pafwa, li te konn santil pou kont li, etranj, izole, mal konprann ... Li te wè ke tout moun gen direksyon pa yo e nan moman sa, li te sèlman santrel nan koute moun. Li te kòmanse bouke sipòte tout sa mond lan t'ap mandel epi li te santi li pèdi direksyon epi li te antre nan yon pwosesis kote lap kriye anpil, doulè... te sanble tankou li te gen yon kaskad anndan kòl, men pafwa li pat konprann ki kote li ta prale, paske li te santil inonde.

Yon jou li reyalize ke dlo sa ki tap koule anndan li an ak abondans lan te kreye yon gwo forè ki te bay lavi, li rann li kont ke li tap bay fwi, transfòme lavi ak chak pa li yo, tout kote li pile plant yo fleri. Menm tè ki pat fèt il te kòmanse bay apòtasyon. Li pat sèlman tande vwa lòt moun yo sinon tout batman ki te nan antouraj li yo: zwazo yo, mizik, zèl papiyon yo, bri van an, lapli a, loraj yo. Li te konekte ak yo.

Li pat janm pè ankò, li te jwenn yon trankilite e sitou li te aprann koute tèt li, aksepte tèt li, koke lavi a, defann forè ki anndan li an, aksepte kaskad dlo kap debòde a, tè fèt il la epi konnen ki jan ak ki lè pou li boule move zèb yo. Li te jwenn lapè e li te bay lavi. ¡Viv!

L.E.B.G, Meksikèn,
34 ane.

“Istwa yon fanm vanyan”

Yon fwa te gen yon tifi ki te rete nan yon vilaj nan peyi Ondiras, li te grandi nan kè kontan ak paran li. Jiskaske yon jou paran li yo te wè ke li te enposib pou yo te kontinye pwogrese kote yo te rete a se sak fè yo te deside sòti al chèche yon bagay diferan pou pitit li yo. Yo te vwayaje kite ti fi yo an pou kont li, òfelen ak twa ti frè sou kont li. Yo te kite yo ak grann yo men li te konn ap maltrete yo. Aprè paran li yo te retounen pran yo ale avèk yo. Ti fi sa a te emosyone anpil poul te vin gwo moun demen, li te reve sa epi li te etidye pou sa paske li te vle vin yon moun diferan, men manmanl te fòsel poul marye ak yon moun li pat vle. Epi yon jou, ak anpil trisès, ti fi sa te chèche jwenn lanmou bò kote yon lòt moun men malerezman li vin rann lo kont ke moun sa te marye, li ansent li, li te fè timoun men li te mouri...

Se te youn nan premye echèk ti fi te pase. Aprè sa, li te vle chèche yon lòt direksyon paske manmanl pat konprann li, li te konn ap repwochel chak jou pou sa ki te rivèl la. Se poutèt sa li te deside al chèche yon lòt avni. Men lavi a te gen yon lòt sipriz pou li. Li te rekonèt yon ti gason, li te panse se te gason pal la paske li te byen tretel, men answit, sanzatan mesye sa a te kòmanse maltretel. Tout bagay yo te vin difisil pou li; li pat gen libète, li te pèdi tout sa li te reve yo. Li te yon fi ki te renmen abiye bèl, anvan li rekonèt li li te gen anpil kontantman lakay li epi toudenkou tout bagay chanje.

Li te kòmanse twonpel ak nenpòt fanm li te vle, li te konn fèmenl nan yon chanm ak kle lè li te konn sòti al pran plezi ak lòt jenn fi. Yon jou, li te pousel pandan li te ansent e li te fèl pèdi pitit sa a. Li te ansent pandan sèt fwa paske li pat konn kitel pran swen tèt li; nan

tout gwosès sa yo li sèlman gen de ti fi.

Li maltrete l pandan katòz ane... Li te gen yon travay e poutèt yon jou li te rive an reta li te vle touyel. Li kouri sove, epi depi lè sa a lap viv ak yon perèz pou moun sa pa jwenn li epi fèl mal. Yon jou, ti fi sa a te rankontre yon gason ki te fèl bay lavil valè, ki te aprann li wè lavi a yon lòt jan. Yo te vle viv nan peyi yo paske se la pitit fi li yo ak pitit gason patnè li yo ye, men yon bagay yo pat atann te rive, kidonk, sanzatan yo te an danje, yo kouri sove epi abandone timoun yo.

Epi san reflechi de fwa, yo kite peyi yo, san yo pa imajine ke lè yo rive Meksik yo pral pase yon bagay ki terib: yo te vòlè yo, yo te manke asasinen patnè li a. Li te santi ke li tap mouri tou paske li te panse ke yo te touye moun li te renmen an, men li te mande Bondye pou li te serel epi pwotejel. Jodi a, mari li a ap refè nan yon abri ki rele "La 72". Li santi li kontan avèk li anpil, jounen jodi a lap goumen pou li reyalize yon rèv ansanm avèl. Li se yon jenn fanm konbatant e li konnen ke lap reyalize rèv li a e ke tout bagay pral tankou anvan, viv nan kè kontan ak maril ak pitit li.

D.C.C, Ondiryèn, 36 ane

“Jenn migran an”

Sa pa gen anpil tan, te gen yon tifi 27 ane ki tap viv nan yon peyi ki pat gen anpil opòtinite travay e ki te deside emigre pou bay pitit li yo pi bon opòtinite ke li pat gen chans jwenn yo. Nan vwayaj li a, li te viv anpil bagay difisil, men malgre tout bagay li te kontinye ale an avan paske pi gwo motivasyon li se te pitit li yo. Jenn fi sa a kontinye e li pral kontinye nan batay la ak tout lafwa pou li reyalize rèv sa.

B.C.C.J. Gwatemala 28 ane

“Yon moun ki ap travay di”

Depi lè li fin majè li te kòmanse travay, men pòs li te genyen nan travay lan pat twò bon, li te asistan e yon jou patwon an te fè li bagay pou li te renonse nan travay la, se sa li te oblije fè. Aprè sa li te pwopoze tèt li aprann kijan pou koud sou yon machin epi li te vin yon operatè epi aprè li fin aprann, li renonse nan travay la.

E depi lè sa a yo rekonèt travay li yo epi yo gen valè.

MJGL Gwatemala 33 ane

“Istwa fanm nan”

Te gen yon fwa yon dam ki te trè janti men maril tap tretel mal anpil, epi yon jou li te deside separe ak patnè li a, malgre tout kontretan yo li te rive simonte etap sa yo, e chak fwa li wè yon fanm ke maril maltretel, li rakonte lòt moun istwa li a. E li te dil ke antanke fanm nou gen menm dwa ansanm ak yo.

ECTD Gwatemala 18 ane

“Ti fi pòv la”

Te gen yon fwa te gen yon ti fi ki te rete nan yon ti ranch (an pwovens) e li te anvi ale lekòl anpil poul ka etidye men paran li yo pat vle paske li te fanm. Men li te rive konvenk yo epi finalman ti fi a te kapab ale nan lekòl la. Li te fini lekòl primè li te kontan paske li ta pral antre nan segondè men papal di non, pou karyè sa li ta pral genyen an li pat bezwen okenn etid, men ti fi a grandi, tan pase epi li deside ale travay epi kontinye avanse pi devan byenke papal te di li pa pou travay e se konsa li te vinn avanse pou devan.

MMF Meksikèn 30 ane.

“Ondiryèn brav la”

Se te yon lè, nan yon ti vil tou piti, te gen yon jenn fi ki te rele Esther ki te soti Ondiras, yon jou li te deside pale ak fanmil li di yo: "Mwen pral vann machin a koud mwen an ak kèk lòt bagay. Mwen vle rasanble yon ti kòb poum ka vwayaje nan direksyon Etazini, ekonomi isit lan trè difisil epi ou pa ka jwenn travay. Youn nan frèl yo dil: "Ou panse wout sa a se pou fanm, pi mal pou moun menm jan ak ou ki kriye lè tout bagay ale mal pou ou". Papa a dil ke yo ka vyolel sou wout la a oswa yo ka kidnapel tou. Li di yo ke li selman rasanble yo poul te fè yo konnen, li di yo lap eseye nan non Bondye. Esther rasanble kòb li kite Honduras, li rive 22 jou aprè li kite kay li pou Ciudad Juarez nan yon abri, epi la li te rankontre anpil bon moun ki te edel. Avèk tan li rive nan destinasyon li epi li kontakte fanmil poul di yo li reyalize sa yo te wè kòm enposib la, Etazini li ye kounye a.

Esther se te yon fanm vanyan ki pat okipe sa fanmil te dil e ki te reyalize objektif li gras a èd Bondye.

PYAF Ondiras 33 ane.

“Mariana Herrera”

Te gen yon fwa te gen yon ti fi ki te reve poul te yon atis makiyaj pwofesyonèl, lè li te vin grandi li te reyalize ke li te trè konplike e ke sèl fason pou reyalize li se adaptasyon e poul ka adaptel li te genyen manman li, plis tan tap pase se plis li tap spesyalizel nan bote. Apre anpil rejè nan men plizyè moun ki koni pou li, Mariana te rive gen premye salon bote li, manman li te fyè de li e li te gen anpil kliyan ki kontan e satisfè pou travay li tap fè a men malerezman manman li te vin pèdi lavi li, se te yon kou difisil pou li men li te gentan aprann trè byen. Li te oblije adaptel paske li konnen ke li te dwe fè manmanl fyè menm si li nan syèl la. Kounye a li gen plizyè salon bote ak yon bèl ekip travay, Mariana reyalize sa li te reve depi lè li te timoun epi li fè manmanl fyè anpil anwo nan syèl la.

JCR Meksiken 21 ane.

Refleksyon

"Istwa rezilyans pou tifi ak fanm migran yo" pote pou nou istwa fanm, istwa ki gen fragman ki sanble ap repete e ki petèt lè w li yo ka gen repètisyon sou ou. Istwa sa yo raple nou ke lè ou fèt kòm fanm, sa ale pi lwen ke nasyonalite, koulè po oswa kilti, sikatris ak fragman brize se sa ki ini nou, men sa yo sèvi pou rekonèt ke kòm fanm nou genyen nou youn ak lòt: Solidarite fanm ak fanm se repons lan.

Epitou, nou ini pa volonte, timoun yo kap jwe, tandrès ak swen. Ann reflechi sou konbyen fwa nou te santi nou enferyè, byen lwen youn ak lòt, nan solitud lèw vin yon manman, yon fanm kap travay, responsab yon kay ak yon fanmi pou ini, men ann gade sou kote nou pou nou remake ke ansanm nou fòme yon rezo

***Sororidad:** Una forma cómplice de actuar entre mujeres, para que nos aliemos, trabajemos juntas, empujemos las agendas y los movimientos
(Marcela Lagarde).

Fanzine sa a se “Ayuda en Acción de México” ak itilizatè nanabri “La 72, Hogar-Refugio para Personas Migrantes”, “Casa del Caminante Jtatic Samuel Ruiz García”, “Derechos Integrales en Acción A. C.” ki devlopel. Mèsi ak finansman “Agencia Vasca de Cooperación para el Desarrollo”.

